

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Tdo/44/2020
Identifikačné číslo spisu: 2117000424
Dátum vydania rozhodnutia: 24.11.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Šišková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:2117000424.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Aleny Šiškovej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Martiny Zeleňakovej v trestnej veci obvineného G. D., pre prečin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. e) Trestného zákona a iné, na neverejnom zasadnutí konanom 24. novembra 2020 v Bratislave, o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 19. októbra 2018, sp. zn. 5To/50/2018 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Trnava z 13. marca 2018, sp. zn. 0T/244/2017, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného G. D. o d m i e t a .

Odôvodnenie

Okresný súd Trnava (ďalej aj len „súd prvého stupňa“) rozhodol rozsudkom z 13. marca 2018, sp. zn. 0T/244/2017 tak, že obvineného G. D., nar. X. Z. XXXX, trvale bytom R., okres R. (ďalej aj len „obvinený“ alebo „dovolateľ“), uznal za vinného z prečinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. e) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. f), ods. 3 písm. b) Trestného zákona, ktorého sa dopustil na tom skutkovom základe že:

dňa 13. októbra 2017 v čase cca od 01:30 hod. do 03:20 hod. bez použitia násilia preskočil 1,8 metra vysoké čelné oplotenie pozemku k rodinnému domu č. XXX v obci N., okres R., kde prešiel k záhradnej drevenej chatke v zadnej časti pozemku, z ktorej odcudzil benzínovú kosačku zn. BRIGGS&STRATTON typ 450 SERIES/148 cc, červenej farby, v hodnote 100,00 eur, a prešiel k objektu krytého bazénu, kde odcudzil kalové čerpadlo zn. AquaCraft 750 W, modrej farby, ležiace pri bazéne v hodnote 30,00 eur a kalové čerpadlo zn. Gardens Best GB400S P400W, červenej farby, ležiace vedľa vchodových dverí prekrytia bazéna v hodnote 30,00 eur, čím spôsobil užívateľke nehnuteľností Z. C. škodu vo výške 160,00 eur, napriek tomu, že dňa 11. októbra 2017 bol postihnutý Obvodným oddelením PZ Trnava v blokovanom konaní ev. č. bloku 12076530 pokutou vo výške 30,00 eur za priestupok proti majetku podľa § 50 ods. 1 zák. č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov,

a hoci bol rozsudkom Okresného súdu Trnava zo dňa 15. júla 2016 sp. zn. 30T/148/2014, právoplatným dňa 15. júla 2016, okrem iného odsúdený aj za prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. b) Trestného zákona.

Za to súd prvého stupňa obvinenému uložil podľa § 194 ods. 2 Trestného zákona s prihliadnutím na § 37 písm. h), písm. m) Trestného zákona a § 38 ods. 4 Trestného zákona a s použitím § 41 ods. 1 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 40 (štyridsať) mesiacov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona, bol obvinený na výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 76 ods. 2 Trestného zákona a § 78 ods. 1 Trestného zákona bol obvinenému uložený ochranný dohľad na 2 (dva) roky.

Podľa § 77 ods. 1 Trestného zákona je obvinený povinný po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody:

- a) oznamovať potrebné údaje o spôsobe a zdrojoch svojej obživy a tie aj preukazovať,
- b) osobne sa hlásiť jedenkrát za dva kalendárne mesiace u probačného a mediáčného úradníka Okresného súdu Trnava, a
- c) vopred oznamovať vzdialenie sa z miesta bydliska uvedeného v rozhodnutí súdu.

Podľa § 77 ods. 2 Trestného zákona a § 51 ods. 4 písm. j) Trestného zákona bola obvinenému po dobu výkonu ochranného dohľadu uložená aj povinnosť spočívajúca v príkaze zamestnať sa alebo uchádzať sa preukázateľne o zamestnanie.

Proti tomuto rozhodnutiu podal obvinený odvolanie, a to proti výroku o vine aj treste. Krajský súd v Trnave (ďalej aj len „odvolací súd“) uznesením z 19. októbra 2018, sp. zn. 5To/50/2018 rozhodol tak, že odvolanie obvineného podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Dňa 5. decembra 2018 bolo prvostupňovému súdu doručené vlastnoručne napísané dovolanie obvineného G. D. bez ingerencie obhajcu. Obvinený v dovolaní namietal porušenie ustanovení § 371 ods. 1 písm. b), písm. c), písm. g) Trestného poriadku.

V rámci namietaného dovolacieho dôvodu § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku obvinený poukázal na konanie predchádzajúce podanému dovolaniu. Po nápade veci Krajskému súdu v Trnave, bola vec pridelená do odd. 5To, pod sp. zn. 5To/50/2018. Predsedom senátu bol JUDr. Vladimír Tencer, ktorý mu expedoval aj predvolanie na verejné zasadnutie, ktorý termín bol následne zrušený. Nový termín verejného zasadnutia bol určený na deň 27. septembra 2018. Na predvolaní bol ako predseda senátu už uvedený JUDr. Vladimír Tencer v zastúpení JUDr. Martin Žovinec. Toto verejné zasadnutie bolo odročené na deň 11. októbra 2018 a potom na 19. októbra 2018, pričom zastupujúci sudca postupoval už ako predseda senátu, ktorý napokon aj vec 19. októbra 2018 rozhodol. Podľa názoru obvineného, k takejto zmene došlo bez jeho vedomia a jeho súhlasu bez akéhokoľvek upovedomenia o takomto zásahu do jeho ústavou garantovaného práva na zákonného sudcu. Odňatie veci zákonnému sudcovi je výnimkou z ústavného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy SR (R 101/2000).

K namietanému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený uviedol, že prvostupňový súd založil svoje rozhodnutie aj na jeho výpovedi z prípravného konania, kde sa mal k údajnej trestnej činnosti priznať. Avšak túto výpoveď podľa jeho názoru nemožno považovať za zákonne získaný dôkaz, pretože vypovedal pod silnými sedatívami a inými omamnými látkami, ktoré mu aplikovali pracovníci rýchlej zdravotnej pomoci (RZP), ktorí mu boli privolaní dvakrát do cely predbežného zaistenia. Jeho výsluch bol vykonaný v stave zmenšenej prítomnosti a určite nespĺňal podmienky zákonne vykonaného dôkazu. Na takomto dôkaze orgán, ktorý rozhoduje, nemôže založiť svoje rozhodnutie. Obvinený ďalej poukázal na náležitosti, ktoré sú potrebné pri vedení výsluchu. Výsluchajúci má zvoliť taký postup, aby obvinený mal možnosť sa k obvineniu vyjadriť, najmä súvisle popísať skutočnosti, ktoré sú predmetom vyšetrovania, uviesť skutočnosti, ktoré obvinenie zoslabujú

alebo vyvracajú a ponúknuť o nich dôkazy. Výsluch má byť vykonaný pokojným, rozvážnym a cieľavedomým spôsobom, aby obsah výpovede bol v súlade s tým, čo obvinený chcel povedať, aby sa vylúčilo ovplyvňovanie jeho výpovede, najmä však aby sa zachovali všetky príslušné pravidlá ustanovujúce zákonom. Obvinený poukazoval aj na to, že v zmysle § 240 ods. 3 Trestného poriadku navrhol vykonať dokazovanie, požiadal súd, aby si vyžiadal lekárske správy o jeho ošetrovaní, ktoré mali potvrdiť, že jeho výpoveď z prípravného konania nie je možné považovať za dôkaz získaný zákonným spôsobom. Okrem toho žiadal aj to, aby si prvostupňový súd vyžiadal výsledky moču svedka Z. C., nakoľko mu bol po jeho zadržaní odobratý moč na skúmanie. Obvinený mal za to, že svedok vypovedal pod vplyvom návykových látok (previtín a heroín) a jeho výpovede z tohto dôvodu tiež nespĺňajú formu zákonne získaného dôkazu. Okrem toho žiadal, aby súd zabezpečil stopy (odtlačky a iné upotrebitelné stopy) z odcudzených vecí. Z uvedených stôp by sa dali vyvodit' aj iné závery ohľadom viny obvineného a to, že osoba páchatel'a je práve Z. C.. Sudca návrhy na tieto dôkazy zamietol s tým, že ich mal zabezpečiť obvinený. Obvinený však uviedol, že predmetné dôkazy by vedel súd jednoduchým požiadanim od daných subjektov zabezpečiť. Naproti tomu obvinený bol vo väzbe a advokát nie je oprávnený žiadať napr. výsledky moču Z. C. a taktiež na zabezpečenie stôp, nie je oprávnená obhajoba, ale iba súd. Dovolateľ tvrdil, že sa na odročenom hlavnom pojednávaní dožadoval výsluchu svedka C. a taktiež aj konfrontácie s ním. Nakoľko sa svedok nedostavoval na hlavné pojednávanie (dvakrát) bol nariadený súdom postup podľa § 88 ods. 1 Trestného poriadku, teda obmedzenie osobnej slobody svedka. Zároveň súd vyzval procesné strany, aby v lehote 15 dní oznámili súdu otázky na svedka. Nakoľko obvinený s postupom podľa § 88 Trestného poriadku nesúhlasil, otázky na osobu svedka nezaslal a zároveň podal sťažnosť proti predmetnému uzneseniu. Podľa názoru obvineného bránila meritórnemu rozhodnutiu prvostupňového súdu z 13. marca 2018 skutočnosť, že dovtedy ešte nebolo rozhodnuté krajským súdom o jeho sťažnosti proti uzneseniu prvostupňového súdu z 1. februára 2018, ktorým súd rozhodol podľa § 88 Trestného poriadku. Obvinený namietal, že prvostupňový súd mal podľa neho čakať, na rozhodnutie nadriadeného orgánu o jeho sťažnosti proti spomínanému uzneseniu. Dovolateľ konštatoval, že všetky vyššie uvedené námietky už predstrel aj vo svojom odvolaní.

Obvinený G. D. ďalej namietal aj porušenie ustanovenia § 23 Trestného poriadku a to z dôvodu, že na základe jeho podania z 5. októbra 2018 označeného ako námietka zaujatosti v spojení s odňatím a prikázaním veci sa domáhal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky túto vec odňal Krajskému súdu v Trnave a prikázal Krajskému súdu v Bratislave, napriek tomu krajský súd rozhodol, že o tejto námietke konať nebude. Nakoľko mal o tejto otázke rozhodovať Najvyšší súd ako súd obom súdom spoločne nadriadený, krajský súd rozhodol ako nezákonný orgán a práve tu videl obvinený prekážku brániacu vyniesť meritórne rozhodnutie. Vzhľadom na to, že aj krajský súd odmietol bezdôvodne vykonať dôkazy, ktoré nevykonali ani okresný súd a sám krajský súd rozhodol o otázke podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku, o ktorej nebol kompetentný rozhodnúť, založil tým podľa názoru obvineného dovolací dôvod podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) Trestného poriadku. Obvinený ďalej poukázal na základné práva obvineného v zmysle čl. 6 ods. 3 (zrejme Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd), pričom uviedol aj príslušnú judikatúru ESLP a ďalšie medzinárodné zmluvy. Porušenie svojho práva na obhajobu a práva na predkladanie dôkazov v jeho prítomnosti odôvodňoval tým, že sa krajský súd nevyrovnal s jeho námietkami a potvrdil rozhodnutie krajského súdu (zrejme mal na mysli okresného súdu).

Vzhľadom na horeuvedené obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil porušenie uvedených ustanovení a zároveň podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu, ako aj uznesenie krajského súdu.

Dňa 25. júla 2019 bolo prvostupňovému súdu doručené dovolanie obvineného, ktoré podal prostredníctvom ustanovenej obhajkyne JUDr. Jany Kupcovej. Dovolanie bolo podané proti rozsudku Okresného súdu Trnava z 13. marca 2018, sp. zn. OT/244/2017 z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Namietané porušenie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) obvinený založil na porušení ustanovení, ktoré taxatívne vymenoval, konkrétne § 2 ods. 7, § 9, § 12, § 14, § 321 ods. 1 písm. d), písm. e) a § 289 ods. 3 písm. a), § 348 ods. 1 písm. d) Trestného zákona.

Obhajkyňa uviedla, že dovolanie podáva na výslovnú žiadosť obvineného. V podstate zhodne s písomným podaním obvineného poukázala na skutočnosť, že súdom prvého stupňa neboli vykonané navrhnuté dôkazy tak, ako ich koncipoval obvinený (vyžiadanie lekárskeho správy o ošetrení obvineného, nakoľko v deň výsluchu bol pod vplyvom drog a omamných liekov, vyžiadanie výsledkov moču svedka Z. C., ktorá osoba bola tiež pod vplyvom omamných a psychotropných látok, nezabezpečenie stôp políciou z odcudzených vecí). Okresný súd tieto navrhnuté dôkazy odmietol vykonať.

Okresný súd Trnava uznesením z 1. februára 2018, sp. zn. 0T/244/2017 nariadil obmedzenie osobnej slobody svedka Z. C. a jeho predvedenie príslušníkom polície do 24 hodín od obmedzenia jeho osobnej slobody pred sudcu pre prípravné konanie na Okresný súd Trnava. Proti predmetnému uzneseniu podal obvinený podanie s názvom „sťažnosť,“ nakoľko s uvedeným postupom nesúhlasil, lebo ako obvinený mal právo byť prítomný pri výsluchu svedka, kľásť svedkovi otázky a konfrontovať sa s ním. Odopretím toho práva, bolo porušené jeho právo na obhajobu. Svedok Z. C. je jediný priamy svedok, ktorý ho usvedčuje zo spáchania trestnej činnosti. Následne Okresný súd Trnava uznesením zo 14. marca 2018 zrušil pôvodné uznesenie z 1. februára 2018 o nariadení obmedzenia osobnej slobody svedka Z. C. a jeho predvedenie pred sudcu pre prípravné konanie. Svoje rozhodnutie odôvodnil, tým že dňa 13. marca 2018 bola na hlavnom pojednávaní po splnení zákonných podmienok prečítaná jeho výpoveď z prípravného konania, a tým zanikol dôvod na jeho predvedenie pred sudcu pre prípravné konanie. Obvinený mal za to, že takýmto postupom bolo zásadne porušené jeho právo na obhajobu. Obvinený opätovne poukázal na to, že proti predmetnému postupu podal sťažnosť, ktorá však nebola bezodkladne predložená nadriadenému orgánu na rozhodnutie, čím bol porušený Trestný poriadok. Mal za to, že následný postup bol celý nezákonný, nakoľko od momentu nezákonne získaného dôkazu proti jeho osobe je nasledovný postup a následné získané dôkazy nezákonné. Pričom nevykonanie ani jedného z navrhovaných dôkazov považuje obvinený za porušenie jeho práva na obhajobu, porušenie zásady kontradiktórnosti a elementárnu férovosť súdneho rozhodovania. Rozhodnutie súdu považoval za arbitrárne, nakoľko je z neho zrejmé, že všetky úvahy súdu vyplňajúce medzery v dokazovaní sú jednoznačne vedené v jeho neprospech. Poukázal na to, že v prípade dôkaznej núdze musí súd v zmysle zásady in dubio pro reo vždy rozhodnúť v prospech obvineného, a teda v neprospech obžaloby.

Vzhľadom na uvedené, navrhol v petite svojho podania, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Okresného súdu Trnava z 13. marca 2018, sp. zn. 0T/244/2017 zrušil a vec vrátil na nové prerokovanie a rozhodnutie.

Dňa 3. decembra 2019 bolo prvostupňovému súdu doručené vyjadrenie okresnej prokurátorky Okresnej prokuratúry Trnava (ďalej aj len „okresná prokurátorka“), k dovolaniu obvineného. Úvodom okresná prokurátorka zdôraznila, že dôkazmi obsiahnutými v dovolaní sa zaoberal nielen prvostupňový súd, ale sa nimi dôsledne zaoberal aj odvolací súd, ktorý odvolanie G. D. uznesením z 19. októbra 2019, sp. zn. 5To/50/2018 zamietol.

Súdy nižšieho stupňa sa dôsledne zaoberali výpoveďou obvineného, ktorý sa v prípravnom konaní v plnom rozsahu priznal. Pred sudcom pre prípravné konanie uviedol, že v plnom rozsahu odkazuje na zápisnicu o jeho výsluchu v procesnom postavení obvineného. Následne sudca pre prípravné konanie vydal trestný rozkaz z 15. októbra 2017, sp. zn. 0T/244/2017, proti ktorému podal obvinený odpor. Opatrením sudcu pre prípravné konanie dňa 15. októbra 2017 bol obvinenému ustanovený obhajca, nakoľko bol vzatý do väzby. Na hlavnom pojednávaní vyhlásil, že je nevinný a ďalej odmietol k veci vypovedať, preto súd správne v súlade s ustanovením § 258 ods. 4 Trestného poriadku prečítal jeho výpoveď z prípravného konania.

Oba súdy sa podľa názoru okresnej prokurátorky dôsledne zaoberali aj zákonnosťou výpovede svedka C., ktorá bola na hlavnom pojednávaní za splnenia zákonných podmienok prečítaná. Neakceptovanie ďalšieho navrhnutého dôkazu, zabezpečenie stôp z odcudzených vecí považovala okresná prokurátorka za irelevantný.

K tvrdeniu dovolateľa, ktorý namietal, že neboli vykonané všetky ním navrhované dôkazy, uviedla, že je

výsostným právom súdu, ktoré skutočnosti má na podklade vykonaných dôkazov za preukázané, resp. nepreukázané, rovnako ako je jeho výsostným právom aj to, ktoré dôkazy nepovažuje za potrebné vykonať. Poukazujúc na znenie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, okresná prokurátorka skonštatovala, že pod spomínaní dovolací dôvod nie je možné podradiť vyhodnotenie vo veci vykonaných dôkazov, resp. nevykonanie niektorých dôkazov, nakoľko v danom prípade ide o subjektívne hodnotenie obvineného týkajúce sa jeho predstáv, ako by mali byť dôkazy hodnotené, čo nie je v žiadnom súvisi s uplatňovaním procesných práv obvineného. Súd teda neporuší žiadne práva, ak si neosvojí ním navrhovaný spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov. Nedošlo teda k naplneniu spomínaného dovolacieho dôvodu, ale ani žiadneho iného dôvodu dovolania podľa § 371 Trestného poriadku. Vzhľadom na uvedené, okresná prokurátorka v petite svojho podania navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného, podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku bez preskúmania veci odmietol, pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Dňa 29. októbra bolo Najvyššiemu súdu doručené vyjadrenie obvineného G. D., ktorý uviedol, že sa ďalej bude vyjadrovať jeho obhajkyňa.

Najvyšší súd jednotlivé podania, resp. vyjadrenia doručil procesným stranám, nakoľko tak prvostupňový súd neurobil.

Okresná prokurátorka v podstate poukázala na svoje pôvodné vyjadrenie k dovolaniu. Obhajkyňa obvineného do dňa konania neverejného zasadnutia sa k vyjadreniu okresnej prokurátorky nevyjadřila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj len „najvyšší súd“) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 2 Trestného poriadku), bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku) osobou oprávnenou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku] v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku) dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd na úvod poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných väd. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená, preto predstavuje výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorá je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú z tohto dôvodu striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia. Dovolací súd preto nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy. Z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku *expressis verbis* vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Podstatné sú teda vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku (bližšie viď R 120/2012).

Je potrebné pripomenúť, že obvinený G. D. najskôr podal dovolanie osobným podaním 5. decembra 2018, z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. b), písm. c), písm. g) Trestného poriadku.

Opatrením samosudcu Okresného súdu Trnava zo 4. apríla 2019 bola obvinenému G. D. ustanovená obhajkyňa - JUDr. Jana Kupcová, B..

Obhajkyňa v mene obvineného podala dovolanie 25. júla 2019 proti právoplatnému rozsudku Okresného

súdu Trnava z 13. marca 2018, sp. zn. OT/244/2017 iba z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, hoci obvinený uviedol aj dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. b) a písm. g) Trestného poriadku.

Základným a primárnym zmyslom a účelom obligatórneho zastúpenia dovolateľa obhajcom v dovolacom konaní je poskytnúť dovolateľovi kvalifikovanú právnu pomoc v záujme efektívnej a účinnej ochrany jeho práv v súvislosti s jeho oprávnením podať dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok.

Ak obvinený svojho obhajcu o podaniach neinformoval, obhajca sa nemohol s dôvodmi, ktoré uviedol obvinený vo svojom písomnom dovolaní stotožniť. To ale nie je tento prípad. Obhajkyňa v dovolaní uviedla, že podáva dovolanie na výslovnú žiadosť obvineného. Z obsahu spisu vyplýva, že obhajkyňa nahliadla do spisu 9. apríla 2019 (č. l. 423).

Základné práva a slobody treba vykladať a uplatňovať tak, aby bola zachovaná ich podstata a zmysel, preto aj výklad a následná aplikácia § 371 ods. 1 Trestného poriadku musí v celom rozsahu rešpektovať právo obvineného na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a rešpektovať jeho podstatu.

V tejto súvislosti dovolací súd reagoval aj na argumentáciu uvedenú obvineným v jeho osobnom podaní z 5. decembra 2018.

Podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku dovolanie možno podať ak súd rozhodol v nezákonnom zložení.

Súd rozhodne v nezákonnom zložení vtedy, ak namiesto senátu rozhodne samosudca, alebo senát rozhodne v neúplnom zložení, alebo napríklad v prípadoch ak prisediacemu uplynulo funkčné obdobie. Predmetný dovolací dôvod založil obvinený na skutočnosti, že došlo k zmene v obsadení senátu, konkrétne jeho predsedu v rámci odvolacieho konania, keď bol predsedom príslušného senátu JUDr. Vladimír Tencer, ktorý aj expedoval dovolateľovi predvolanie na verejné zasadnutie, pričom po viacerých odročeniach verejného zasadnutia napokon dňa 19. októbra 2018 rozhodol zastupujúci sudca JUDr. Martin Žovinec. Vzhľadom na obsah spisového materiálu je možné skutočne potvrdiť, že v prejednávanej veci došlo k zmene predsedu senátu. Rozhodne sa však nie je možné stotožniť sa tým, že by táto zmena zakladala spomínaný dovolací dôvod. K zmene predsedu senátu došlo z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti JUDr. Vladimíra Tencera. Uvedená zmena však nachádza svoje opodstatnenie v Rozvrhu práce Krajského súdu v Trnave na rok 2018, konkrétne v dodatkoch č. 18 a 21, ktorý upravuje prípady zastupovania sudcu v čase dlhodobej neprítomnosti. Spôsob pridelovania vecí je podľa rozvrhu práce ustanovený v § 51 ods. 4 písm. a) zákona č. 757/2004 Z. z., ktorý ustanovuje, ak odsek 5 neustanovuje inak, náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom sa podľa rozvrhu práce alebo jeho zmeny prerozdeľujú už pridelené veci aj v prípade dlhodobej, šesť týždňov presahujúcej neprítomnosti zákonného sudcu, ktorému bola vec pridelená. Navyše v danom prípade išlo o väzobnú vec, ktorú bolo potrebné vybaviť prednostne a urýchlene v súlade s § 2 ods. 6 Trestného poriadku.

Najvyšší súd konštatuje, že dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku naplnený nie je.

Súhrnne k dovolacím dôvodom, ktoré obvinený subsumoval pod dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza .

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je možné uplatniť ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať ak rozhodnutie je založené na dôkazoch , ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

K namietanému porušeniu práva na obhajobu obvineným je potrebné uviesť, že konštantná judikatúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru, ako aj čl. 50 ods. 3 ústavy nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové obhajovacie práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Z dikcie citovaného dovolacieho dôvodu je totiž jednoznačne zrejmé, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilým dovolacím dôvodom. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu potom o zásadné porušenie práva na obhajobu ide najmä v prípade, keď obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby. Výnimočne môže ísť aj o porušenie iných obhajovacích práv obvineného, ktorých porušenie sa prejaví na jeho postavení zásadným spôsobom.

V prvom rade je potrebné uviesť, že dovolateľ bol v prípravnom konaní, ako aj v konaní pred súdom obhajcom zastúpený (JUDr. Michal Ellinger, B. - opatrenie Okresného súdu Trnava zo 16. októbra 2017). Prostredníctvom obhajcu mohol realizovať svoje práva jednak v prípravnom konaní, ako aj v konaní pred súdom, ktoré práva obvinený aj dôsledne využíval.

Pokiaľ ide o obvineným namietané nevykonanie navrhnutých dôkazov, takúto námietku nemožno úspešne podať v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva aj v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku) alebo rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Trestného poriadku), [bližšie R 116/2014-I].

Obvinený G. D. predovšetkým namietal, že v čase jeho výsluchu v rámci prípravného konania mal byť pod vplyvom sedatív a omamných látok, ktoré mu aplikovali pracovníci RPZ a z tohto dôvodu jeho výpoveď nenapĺňa podmienky zákonne vykonaného dokazovania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné ďalej vysvetliť niektoré pojmy:

Pojmom dôkaz sa rozumie priamy poznatok, ktorý bol získaný z dôkazného prostriedku pri dokazovaní.

Podľa § 119 ods. 2 Trestného poriadku za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci a čo sa získalo z dôkazných prostriedkov podľa tohto zákona alebo podľa osobitného zákona.

Dôkazom je teda všetko, čo môže slúžiť na objasnenie veci.

Dôkazným prostriedkom sú prostriedky, z ktorých môžeme získať dôkazy. Sú to prostriedky, ktoré využívajú orgány činné v trestnom konaní a súd pri poznávaní skutočností, ktoré sú predmetom dôkazu.

Dokazovanie v trestnom konaní je zákonom upravený postup orgánov činných v trestnom konaní a súdu, ktorého úlohou je poznanie všetkých podstatných skutočností dôležitých pre ďalší postup konania a v konečnej fáze aj pre rozhodnutie.

V každej fáze trestného konania sa uplatňuje zásada voľného hodnotenia dôkazov (§ 2 ods. 12 Trestného poriadku). V súvislosti s uvedenou zásadou je dôležité poznamenať, že v právnej teórii sa stretávame s dvoma pojmami, a to so zákonnosťou dôkazu a prípustnosťou dôkazu.

Zákonnosťou dôkazu sa rozumie, že bol získaný z prameňa, ktorý ustanovuje alebo pripúšťa zákon, že

bol zabezpečený a vykonaný oprávnenou osobou a že sa tak stalo v zodpovedajúcom štádiu trestného konania, a to takým spôsobom, ktorý je v súlade s právnymi predpismi.

Nepripustný dôkaz, môže byť v zásade zákonný dôkaz, ktorý však vzhľadom k určitým okolnostiam nemôže byť použitý v ďalšom priebehu konania a nie je možné z neho vychádzať pri ustáľovaní skutkového stavu veci (napr. osoba X najskôr vypovedá v procesnom postavení svedka, táto svedecká výpoveď je vykonaná plne v súlade so zákonom, preto ide o zákonný dôkaz, avšak následne je tejto osobe v tom istom konaní, v ktorom vypovedala ako svedok vznesené obvinenie).

Výlučný dôkaz je jediný dôkaz proti obvinenému.

Rozhodujúci dôkaz je usvedčujúci dôkaz takej dôležitosti alebo významu, že bude pravdepodobne rozhodujúci pre výsledok konania.

Z obsahu spisu súd zistil, že obvinený v pozícii podozrivého odmietol vypovedať (č. l. 15). V procesnom postavení obvineného (č. l. 21) okrem iného uviedol, že alkohol nepožíva a ani na takú závislosť liečený nebol. V minulosti drogy bral a v súčasnosti ich neberie. Taktiež z drogovej závislosti liečený nebol. Neberie ani žiadne lieky, ktoré by ovplyvňovali jeho myseľ, cíti sa byť zdravý a nič mu nebráni vyjadriť sa ku skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu.

Výsledky dokazovania sa koncentrujú predovšetkým na hlavné pojednávanie.

Na hlavnom pojednávaní konanom na Okresnom súde Trnava 12. decembra 2017 obvinený G. D. po poučení uviedol, že je nevinný a odmietol vypovedať. Preto jeho výpoveď zo 14. októbra 2017 (č. l. 21 - 25) bola prečítaná. Obvinený sa k prečítanej výpovedi nevyjadril.

Obvinený rovnako namietal aj výpoveď svedka C., ktorý mal byť v čase jeho výpovede pod vplyvom drog. Zo zápisnice o výsluchu svedka zo 14. októbra 2017 (č. l. 35 - 41) takéto skutočnosti nevyplývajú. Svedok okrem iného uviedol, že nie je užívateľom omamných a psychotropných látok, alkohol skoro vôbec nepožíva, fajčí cca 1 krabičku denne, neužíva žiadne lieky a na nič sa nelieči. Momentálne nie je pod vplyvom nijakých látok a je schopný výsluchu, neliečil sa ani na žiadnu závislosť.

Vzhľadom na nemožnosť zabezpečenia svedka na hlavné pojednávanie určené na deň 13. marca 2018 ani postupom podľa § 88 Trestného poriadku a ani druhým pokusom o jeho predvedenie, bola v súlade s ustanovením § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku prečítaná výpoveď svedka z prípravného konania (obhajca a obvinený s prečítaním výpovede nesúhlasili).

Je potrebné zo strany dovolacieho súdu pripomenúť, že obvinený G. D. podal sťažnosť proti uzneseniu Okresného súdu Trnava z 1. februára 2018, sp. zn. 0T/244/2017 (č. l. 154), ktorým súd podľa § 88 ods. 1 Trestného poriadku nariadil obmedzenie osobnej slobody svedka Z. C. a jeho predvedenie príslušníkmi policajného zboru pred sudcu.

Podľa § 88 ods. 6 Trestného poriadku proti rozhodnutiu podľa ods. 1 je prípustná sťažnosť. Sťažnosť nemá odkladný účinok.

Podľa § 185 ods. 1 Trestného poriadku opravným prostriedkom proti uzneseniu je sťažnosť.

Podľa § 186 ods. 1 Trestného poriadku, veta prvá, ak neustanovuje zákon niečo iné, môže sťažnosť podať osoba, ktorej sa uznesenie priamo týka alebo ktorá na uznesenie dala návrh, na ktorý ju zákon oprávňuje; proti uzneseniu súdu môže podať sťažnosť aj prokurátor, a to aj v prospech obvineného.

V súvislosti s možnosťou prečítania výpovede svedka C. na hlavnom pojednávaní najvyšší súd konštatuje, že k prečítaniu tejto výpovede podľa § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku boli splnené všetky podmienky.

V tomto ustanovení sa upravuje fakultatívna možnosť súdu (nie povinnosť) prečítania zápisnice o výpovedi svedka v tam predpokladaných prípadoch, a to aj bez návrhu obvineného alebo prokurátora. Taká možnosť sa dáva aj v prípadoch ich opätovného nedostavenia sa na hlavné pojednávanie, ak aj žiadosť o ich predvedenie bola neúspešná.

Osoba, ktorej sa uznesenie priamo týka, je osoba o právach a povinnostiach ktorej sa rozhoduje. Osobou, ktorá svojím návrhom dala podnet na vydanie uznesenia, je tá osoba, ktorej návrh alebo žiadosť zákon výslovne vyžaduje alebo pripúšťa ako podmienku na rozhodnutie o veci samej. Takou osobou môže byť napr. riaditeľ ústavu na výkon väzby, dôveryhodná osoba atď. Trestný poriadok pripúšťa, aby za oprávnenú osobu sťažnosť mohla podať aj iná osoba, ktorá má k oprávnenej osobe vzťah, a to v jej mene alebo vo svojom mene. Napr. za obvineného môže podať sťažnosť jeho obhajca. Z uvedeného vyplýva, že obvinený takouto osobou nie je.

V nadväznosti na to je potrebné poukázať na skutočnosť, že obvinený počas konania predložil viacero návrhov na dokazovanie, resp. doplnenie dokazovania. Súd prvého stupňa uznesením podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku odmietol (č. I. 180). Následne podľa § 274 ods. 1 Trestného poriadku vyhlásil dokazovanie za skončené. Obvinený navrhol prostredníctvom svojho obhajcu 16. januára 2018 (č. I. 140) ďalšie doplnenie dokazovania (vyžiadanie lekárskeho správy o jeho ošetrovaní, výsledkov moču C. a zabezpečenie stôp). Súd prvého stupňa na hlavnom pojednávaní 13. marca 2018 navrhnuté vykonanie dôkazov podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku odmietol ako nedôvodné a vykonanie konfrontácie medzi obvineným a svedkom Z. C. pre nesplnenie zákonných podmienok uvedených v § 125 ods. 1 Trestného poriadku, zároveň podľa § 274 ods. 1 Trestného poriadku vyhlásil dokazovanie za skončené. Na odvolacom súde procesne strany na verejnom zasadnutí 19. októbra 2018 vyhlásili, že nemajú návrhy na doplnenie dokazovania s výnimkou tých, ktoré boli špecifikované v písomných dôvodoch odvolania. Oba sudy svoje rozhodnutia bližšie odôvodnili (str. 5 rozsudku súdu prvého stupňa, str. 4 -5 uznesenia odvolacieho súdu). Nie sú preto v súlade so skutočnosťou tvrdenia obvineného, že sudy sa patrične nevyrovnali s dôvodmi odmietnutia návrhov.

Odmietnutím vykonania navrhnutých dôkazov nedošlo k porušeniu práv obvineného, keďže medzi práva obvineného nepatrí vyhovenie všetkým návrhom na vykonanie dokazovania. Je na súdoch zväžiť, či navrhnutý dôkaz považujú za relevantný na zistenie skutkového stavu bez dôvodných pochybností. Ak dospejú k negatívnemu výsledku, sú povinné rozhodnúť o odmietnutí dôkazu. Dovolací súd z predloženého spisu pritom zistil, že sudy nižšieho stupňa sa zaoberali všetkými navrhnutými dôkazmi, pričom v prípade ich nevykonania boli návrhy zákonným spôsobom odmietnuté s náležitým odôvodnením. Dôvodnosť odmietnutia však dovolací súd nebol oprávnený skúmať.

Obdobný názor zastáva aj ústavný súd. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné sudy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (uznesenie ústavného súdu z 31. augusta 2004, sp. zn. IV. ÚS 252/04). Z čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nevyplýva povinnosť súdneho orgánu vykonať všetky dôkazy navrhnuté v trestnom konaní (vrátane výsluchu svedkov), avšak odmietnutie žiadosti obžalovaného o vykonanie ním navrhovaných dôkazov v trestnom konaní musí byť súdom náležite zdôvodnené (uznesenie ústavného súdu z 11. júla 2012, sp. zn. II. ÚS 258/2012).

Porušením práva na obhajobu nie je ani obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu urobený v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho

súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (bližšie vid' R 7/2011). Z uvedeného teda vyplýva, že pod porušenie práva na obhajobu nepatrí hodnotenie a rozsah vykonaného dokazovania súdmi nižšieho stupňa. Je iba na úvahe súdov nižšieho stupňa posúdiť, či pre rozhodnutie vo veci potrebujú vykonať konkrétny dôkaz. Dovolací súd do toho zasahovať nemôže.

V súvislosti s námietkou obvineného, že svedok Z. C. je jediný priamy svedok, ktorý ho usvedčoval zo spáchania trestného činu.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, na ktorého naplnenie poukazoval obvinený G. D., je potrebné podotknúť, že ho možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom. Pokiaľ ide o porušenie zákona, v tejto súvislosti Najvyšší súd už stabilne v rámci svojej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje, že také porušenie by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 Dohovoru, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Z uvedeného potom logicky vyplýva, že v rámci tohto dovolacieho dôvodu možno úspešne uplatňovať aj nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov, ale len vtedy, ak mal, resp. má negatívny materiálny dopad na práva obvineného. K porušeniu práva na spravodlivý proces by pritom mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého vykonanie sa spochybňuje.

Z uvedeného vyplýva, že odsúdenie obvineného nebolo založené iba na danom dôkaze (a už vôbec nie výlučne alebo v rozhodujúcej miere), ale boli vykonané aj ďalšie dôkazy napr. výsluch svedkyne poškodenej Z. C., odborné vyjadrenia, listinné dôkazy.

Obvinený G. D. ďalej namietal aj nesprávny procesný postup Krajského súdu v Trnave, ktorý rozhodol o jeho podaní označenom ako námietka zaujatosti v spojení s odňatím a prikázaním veci tak, že o tejto námietke konať nebude, čím podľa názoru obvineného porušil ustanovenie § 23 ods. 1 Trestného poriadku.

K tomu je potrebné uviesť, že obvinený písomným podaním z 23. mája 2018 vzniesol námietku zaujatosti voči všetkým sudcom Krajského súdu v Trnave, spojenú s návrhom na odňatie a prikázanie veci podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 10. júla 2018 rozhodol tak, že trestnú vec obvineného G. D., vedenú na Krajskom súde v Trnave pod sp. zn. 5To/50/2018 tomuto súdu neodňal.

Čo sa týka námietky zaujatosti z 5. októbra 2018 (č. l. 323 - 325), ktorú vzniesol obvinený proti predsedovi senátu Krajského súdu v Trnave JUDr. Martinovi Žovincovi, o tejto súd nekonal, keďže vyhodnotením zistených skutočností zistil, že uvedená námietka nebola v zmysle § 31 ods. 4 Trestného poriadku vznesená bezodkladne.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že v rozsahu námietok obvineného G. D. neboli splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky jeho dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku uznesením na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.